

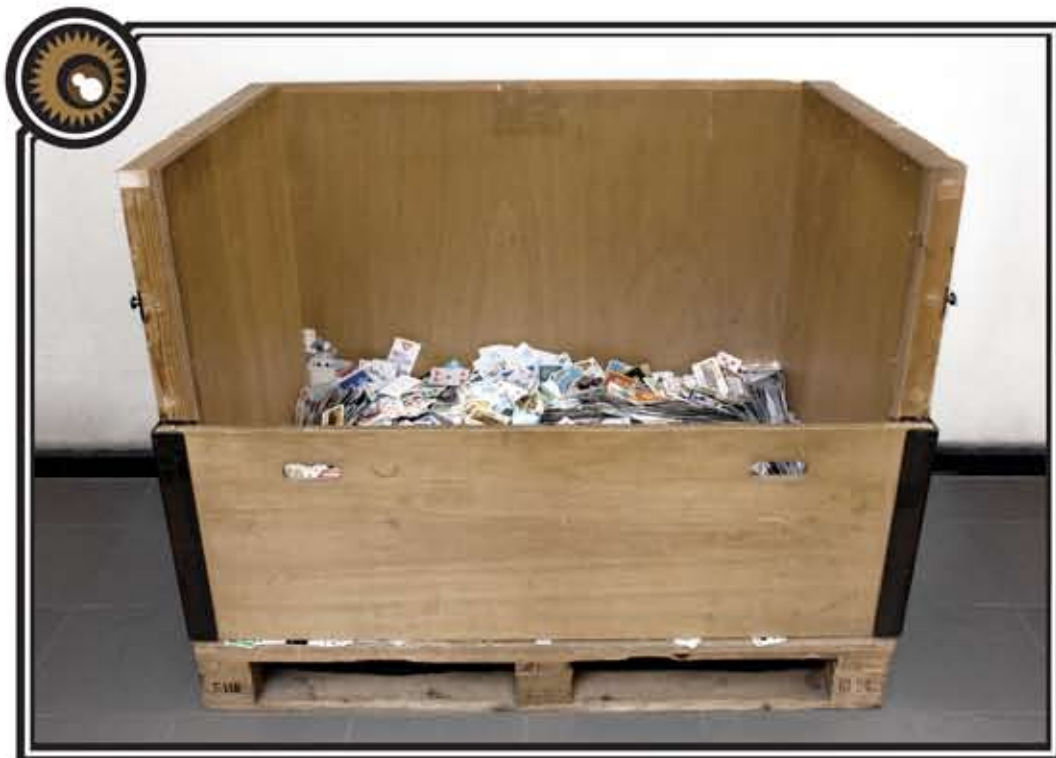
Bak 60 Nationaal Museum van de Speelkaart

Het object van deze maand is geen kunstwerk, noch een voorwerp van grote waarde. Het is niet eens bijzonder van constructie of zelfs oud. En toch was het in zijn vorige leven een onmisbaar instrument. En nu, gepromoveerd tot museumobject, is het uitgegroeid tot één van de meest populaire attracties van het Nationaal Museum van de Speelkaart...

"Bak 60" is een houten container gemonteerd op een pallet. Langs een van de lange zijden is de bak niet dichtgeschroefd maar voorzien van twee losse schotten. Deze zijn met metaal versterkt en voorzien van elk twee handgrepen. Hierdoor kan de bak geheel of gedeeltelijk worden geopend en is een vlot in- en uitladen mogelijk. De bak is bedoeld voor transport en opslag in het bedrijf. Diverse producten, halfafgewerkt of niet, monsters, overschotten en afval laten zich hierin stapelen en kunnen van de drukkerij naar de kaartmakerij of de magazijnen worden overgebracht, of op de werkvloer circuleren. Dankzij het zogenaamde europallet kan de bak makkelijk worden opgepakt, gestapeld en vervoerd.

Gemaakt in eigen bedrijf staat de bak symbool voor alle kleine en grote hulpmiddelen die in een fabriek zelf worden gebouwd en gebruikt, op de maat en mogelijkheden van het moment. Een industrieel museum zoals het Museum van de Speelkaart bewaart verschillende dergelijke staaltjes van "huisvlijt". Ze halen allicht niet de status van openbaar kunstbezit maar getuigen van de dagelijkse bedrijvigheid in een fabriek en documenteren de productieprocessen.

Het museum heeft "Bak 60" een tweede leven gegeven. Niet tevreden met een eenvoudige opstelling, zoals het simpel tonen van het voorwerp, gebruikt het museum de bak voor zijn oorspronkelijke functie. Hierdoor behoeft de bezoeker geen moeilijke woorden of uitvoerige tekstborden maar begrijpt hij onmiddellijk rol en nut van het voorwerp. Buitensporige zorg voor conservering, hoge verzekeringspremies en risico's van beschadiging zijn bij deze bak niet echt van tel. Vandaar dat de presentatie van het object in zijn "natuurlijke context" effectief kan. Dat is uiteraard niet steeds het geval.

Het museum gooit in "Bak 60" losse speelkaarten die om een of andere reden niet in de collectie passen. Kaartspellen zijn massaproducten, daarom circuleren steeds verschillende exemplaren van hetzelfde spel en dit in verschillende stadia van afwerking. Niet alles is de moeite van het bewaren waard, laat staan in meerdere exemplaren. Het museum krijgt (met dank aan de industrie!) jaarlijks massa's kaarten binnen, waaruit wordt geselecteerd. Wat interessant, bijzonder, volledig, exemplarisch of documentair belangrijk is, krijgt een plaats in de collectie. De rest gaat weg, of wordt volgens het museumjargon afgestoten.

Het museum weet dat deze losse kaarten, hoe recent en modaal ook, een tweede leven verdienen. Liever dan ze als oud papier van de hand te doen, krijgen de kaarten een tweede kans in "Bak 60". Bezoekers mogen vrij graaien en uitzoeken. En of deze vorm van afstoting werkt! Gelukzoekers, kinderen, verzamelaars, souvenirjagers, allen vinden ze er wel iets. Een sprekend rugmotief, een ontbrekende puntenkaart, een leuke tekening of een tastbare herinnering aan het bezoek. Mensen nemen inderdaad graag iets mee naar huis, "Bak 60" bedient iedereen op zijn wenken. Ook het personeel van het museum duikt af en toe in de kaartenbak, op zoek naar een boekenlegger of een reep karton om een kast waterpas te zetten. Veel van deze afval krijgt een tweede gebruik!

"Bak 60" is intussen uitgegroeid tot een populaire plek in het museum. Het bewijst dat afstoting en recyclage geen ijdele begrippen zijn, ook niet in het museumlandschap van Turnhout. De speelkaartenmakers kennen het fenomeen al langer. Omdat het karton van hoogwaardige kwaliteit is, anders krijg je nooit een goede speelkaart, worden kaarten sinds eeuwen nooit als afval weggegooid maar steeds op een of andere manier zoveel mogelijk hergebruikt.

Tekst: Filip Cremers

Foto: Bram Luyts

Turnhoutse Route voor Archief en Musea

Gegevens:

"BAK 60 / 23-8-93"
Transport- en afvalbak in hout en metaal
Afmetingen: 120 x 75 x 80 cm
Nuttige inhoud: 0,633 m³
Gift van Carta Mundi, Turnhout
23 augustus 1993

Inventaris:

Nationaal Museum van de Speelkaart, MW 414

Het object van de maand is een initiatief van TRAM 41. De objectfiche van dit of van een ander object kan steeds geraadpleegd worden op onze website (www.tram41.be, klikken naar Object van de Maand). Op deze website vindt u ook meer informatie over TRAM 41 en zijn verschillende componenten.

Contact: TRAM 41, Stadhuis - Erfgoedhuis, Grote markt 1, 2300 Turnhout

Tel: 00 32 (0) 14 44 33 98 • tram41@turnhout.be • www.tram41.be

v.u.: Francis Stijnen, Tielendijk 53, 2300 Turnhout, 014 44 33 11

Turnhoutse Route Archief & Musea

Met steun van de
Vlaamse overheid

